

Tampereen kaupunki

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/12938/2026

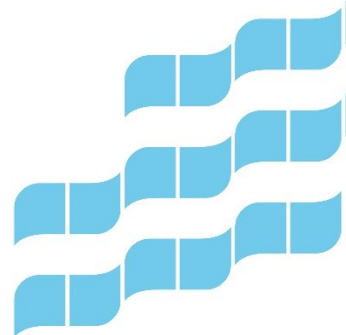
Tampereen kaupungin lausunto valtioneuvoston asetuksesta kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen (872/2024) muuttamisesta.

Valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla tavoitellaan julkisen talouden säästöjä. Asetusmuutoksella toteutetaan lisäksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain valmistelun yhteydessä sovittu kompensatio.

Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Kirjauksen toteuttamiseksi osana kunnille maksettavaa laskennallista korvausta oleva työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirrettäisiin osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, mikä vaikuttaisi kunnille maksettavan laskennallisen korvauksen suuruuteen.

Lisäksi hallituksen esityksessä kotoutumislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026 vp) esitetään, että kotoutumislaisissa säädetyistä toteutuneiden kustannusten mukaan ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta luovutaan ja hyvinvointialueille siirretään rahoitusta kyseisten kustannusten korvaamiseksi niiden yleiskatteelliseen rahoitukseen. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle kyseinen korvaus sisällytettäisiin jatkossa asetuksessa säädettyyn laskennalliseen korvaukseen.



Hallituksen esityksessä (HE 74/2026 vp) esitetään myös, että Manner-Suomen kunnille kotoutumislain mukaan myönnettävästä valtionosuudesta kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön järjestämiseen luovutaan. Vastaavasti myös valtioneuvoston asetuksesta kumottaisiin kohta, jossa säädetään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla kotoutumista edistävään monialaiseen yhteistyöhön maksettavasta laskennallisesta erityiskustannuskorvauksesta.

Lausunto

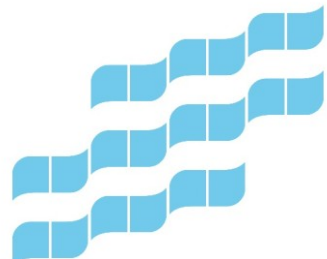
Tampereen kaupunki näkee positiivisena muutoksena, että osa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen rahoituksesta siirretään pakolaisten laskennallisista korvauksista osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Tavoite koota rahoitusta yhteen kanavaan on kannatettava ja selkeämpi rahoitusmalli helpottaa koulutusten järjestämistä, suunnittelua ja ennakointia. Tampereen kaupunki kuitenkin korostaa rahoituskanavien uudistuksien ohella myös rahoituksen riittävää tasoa. Hallituksen julkilausuttuna tavoitteena on ollut kohdistaa kotoutumisen säästöt niin, että ne eivät heikennä kielikoulutusta, varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita tai työllisyyttä edistäviä palveluita. Käytännössä leikkaukset ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne tulevat vaikuttamaan erityisesti kielikoulutuksiin, työllisyyttä edistäviin palveluihin ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja toiselle asteelle.

Pakolaisten laskennalliset korvaukset ovat mahdollistaneet kunnille laadukkaiden, erilaiset elämäntilanteet ja palvelutarpeet huomioivien kotoutumisen alkuvaiheen palvelujen järjestämisen. Tampereen kaupunki katsoo, että laadukkaat ja oikea-aikaiset alkuvaiheen palvelut tukevat kotoutuja-asiakkaiden itsenäistä toimijuutta, vahvistavat vastuuta omasta kotoutumisesta ja asettautumisesta ja edistävät valmiuksia työmarkkinoille siirtymiseen.

Pakolaisten laskennallisiin korvauksiin on viimeisten vuosien aikana kohdistunut muutoksia liittyen esimerkiksi maksukategorioihin ja korvaussummiin. Laskennallisiin korvauksiin on kohdistettu useita leikkauksia ja rahoitusta on päätetty sekä pysyvästi että määräaikaaisesti siirtää laskennallisten korvausten momentilta kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin ja muille momentteille, esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitoksien rahoitukseen.

Vaikka laskennalliset korvaukset näennäisesti kasvavat vuonna 2027 ja erityisesti vuonna 2028, kyse on kunnan peruspalvelujen valtionosuuksiin kohdistuvien leikkauksien kompensatiosta, jolloin muutos kunnan kokonaisrahoituksen näkökulmasta on parhaimmassakin tapauksessa neutraali. Vastaavasti tiedetään, että nykyisillä tiedossa olevilla muutoksilla laskennallisten taso tulee romahtamaan vuonna 2029.

Tampereen kaupunki näkee, että muutoksien, leikkauksien, kompensatioiden ja siirtojen kokonaisuus on monimutkainen ja yhdessä kansainvälistä suojelua saavien kuntalaisten määriin liittyvien epävarmuuksien kanssa aiheuttaa kunnille merkittäviä haasteita palvelujen ennakoidussa suunnittelussa ja budjetoinnissa. Selkeä ja ennakoitavissa oleva rahoitusjärjestelmä edesauttaisi vaikuttavan palvelutuotannon rakentamista.



Maahanmuuttoon liittyvien palvelujen tarve kunnissa on pysyvää, ja tämän vuoksi Tampereen kaupunki pitää ensisijaisen tärkeänä, että erityisesti niillä alueilla ja niissä kaupungeissa, joissa maahanmuuttajien määrät ovat korkeat – toivottavasti myös tulevaisuudessa – maahanmuuttajien kotoutumista tukevat rahoitusratkaisut kytketään osaksi kansallista strategista tavoitetilaa. Lisäksi rahoitustasojen tulee pysyä vähintään nykyisellä tasolla tai mieluiten lisääntyä.

Lisätietoja:

Mari Taverne
palvelujohtaja
Tampereen kaupunki
040 801 2686
etunimi.sukunimi@tampere.fi

